

Zeleni plan: Zagrebačka vlast povlači prve poteze za ozelenjivanje grada, planiraju sadnju 2000 stabala godišnje i nove parkove

tris.com.hr/2021/12/zeleni-plan-zagrebacka-vlast-povlaci-prve-poteze-za-ozelenjivanje-grada-planiraju-saditi-2000-stabala-godisnje-i-nove-parkove/

Aleksandar Tešić

December 28, 2021

Višegodišnja borba građanskih inicijativa za više zelenila u zagrebačkim kvartovima odnosno protiv modela prenamjene i betonizacije zelenih zona koji je negovala bivša Bandićeva vlast, dobila je, sasvim je izgledno, svoj epilog. Aktivisti okupljeni u platformi Možemo!, od kojih su mnogi i sami sudjelovali u toj borbi, a posljednjih pola godine upravljaju Zagrebom, pretočili su te inicijative u javne politike. Zasad najvidljiviji ali ne i jedini potez zeleno-lijeve koalicije prema ostvarenju obećanja o povećanju zelenih površina i broja stabala bilo je sudjelovanje gradonačelnika Tomislava Tomaševića u akciji sadnje stabala u naselju Travno.

Kako i nalažu bolji običaji, u akciji sadnje 56 sadnica breze, murve, javora i drugih stabala, gradonačelnik **Zagreba** i sam se, zajedno s volonterima i radnicima **Zrinjevca**, primio lopate. Dogodilo se to prošloga mjeseca u okviru nacionalne kampanje **'Zasadi stablo, ne budi panj'** kojom istoimena udruga posljednjih par godina osvještava važnost zelenih površina, a građani sa i bez pomoći lokalnih vlasti, institucija i poduzeća,

organizirano sade stabla. Važnije od simboličnog gradonačelnikovog lopatanja bile su riječi koje je **Tomislav Tomašević** tom prigodom izgovorio, a koje potvrđuju da zeleniljevi aktivisti u zagrebačkoj upravi ozbiljno doživljaju ozelenjivanje urbanih sredina odnosno važnost i brojne dobrobiti urbanog zelenila. –U Zagrebu danas raste oko 34.000 stabala, Zrinjevac je ove godine zasadio oko 1.000 novih stabala, a još toliko je planirano do kraja godine. Planiramo posaditi preko 2.000 parkovnih i drvorednih stabala svake godine. Do kraja 2024. godine cilj Gradske uprave je povećati broj stabala u Zagrebu za 20 posto – riječi su gradonačelnika **Tomislava Tomaševića** izrečene u mjesecu studenom ove godine.

Foto: Grad Zagreb

Gradonačelnikove riječi i brzi prelazak na djela na tragu su zapisanog u programu s kojim su građanski aktivisti okupljeni u platformi **Možemo!** došli na vlast, a u kojem su navedeni i planovi kreiranja parkova, otoka zelenila i urbanih vrtova, intenziviranje sadnje stabala te planiranje prostornih preduvjeta kako bi zagrebačke zelene javne površine dugoročno doseglye brojku od 20 kvadratnih metara po stanovniku. Predizborno je ekipa iz **Možemo!** programski utvrdila da Zagreb ima svega 12,7 kvadrata javnog zelenila po stanovniku i da je to znatno manje od europskog prosjeka koji je 18,2 te obećala spriječiti daljnju devastaciju i urbanizaciju zelenih površina kao i povećanje urbane bioraznolikosti. Čuli smo u tom **Zelenom planu** i da je od trideset većih parkova samo jedan nastao u zadnjih trideset godina. –Želimo radikalno zaokrenuti razvoj grada i učiniti ga održivim, zelenim, zdravim i pravednim. Taj cilj ćemo postići i povećavajući zelene površine i broj zasađenih stabala u gradu, omogućavajući svakom kvartu kvalitetan park i šetnicu, što više otoka zelenila i razvoj urbanih vrtova. To je važno za zdravlje građana jer stvaranje

bolje mikroklima, povećanje urbane bioraznolikosti i zbog prilagodbe na klimatske promjene – predizborno je govorila **Jagoda Munić**, koordinatorica programa za Zeleni plan danas vladajućih Možemo!

Foto: Grad Zagreb

Među inicijativama pretočenim u javne politike koje tek trebaju biti ostvarene su i prijedlozi inicijative **1POSTO ZA GRAD**, volonterske građanske platforme usmjerene na poboljšanje grada i javna dobra koju je pokrenuo aktivist **Saša Šimpraga**, poput prijedloga ukidanja parkirališta, proširenja nogostupa i sadnje drvoreda u starom dijelu **Vlaške ulice**. Ta neformalna inicijativa pokrenula je u deset godina postojanja niz formalnih prijedloga gradskim vlastima, za proširenjem pješačkih zona, postavljanjem ili stavljanjem u funkciju slavina s pitkom vodom, uređenja javnih parkova, sadnje drvoreda i pojedinačnih stabala, ozelenjivanja konkretnih i preciznih zagrebačkih mikro lokacija i sličnih malih komunalnih akcija koje mogu popraviti kvalitetu života građanima. Uporno se u tim prijedlozima, i prethodnih godina u kojima je manjkalo interesa za zelene politike ali i otkako su zeleno-lijevi aktivisti postali zagrebačka vlast, ukazivalo na dobrobiti urbanog zelenila. – Drvoredi doprinose stvaranju ugodnijih ambijenata, bioraznolikosti, pročišćuju zrak, reguliraju temperaturu i vlažnost, smanjuju zagađenje bukom (koje se direktno veže uz npr. srčana oboljenja), reduciraju prašinu (koja se direktno veže uz npr. respiratorne probleme) i radijaciju te ljeti stvaraju hlad. Stabla su osobito važna i u svjetlu klimatskih promjena. Utoliko stabla u gradu čine izuzetno važni dio javnozdravstvene infrastrukture i svako stablo čini razliku – piše tako u prijedlogu sadnje nekoliko drvoreda upućenog u studenom **Vijeću gradske četvrti Stenjevec**. U rujnu je, primjerice, šest godina nakon pokretanja inicijative da se uredi javni park u **Jurkovićevoj ulici**, platforma **1POSTOZAGRAD** ponovno zamolila da se zeleni prostor u toj ulici na **Šalati**, koji je

Generalnim urbanističkim planom i predviđen za javni park, kao takav i uredi. –Radi se o zelenoj površini koja je desetljećima zapuštena, a 2015. godine je raščišćena, no budući da posljedično nije i uređena kao javni park, u međuvremenu je ponovo potpuno zarasla te kontinuirano ostaje nedostupna za javnost-stoji u tom prijedlogu da se zapuštena površina uredi kao javni park.

Foto: TRIS/A.Tešić

Posljednja etapa u višegodišnjoj borbi za zagrebačke zelene površine trajala je devet mjeseci i početkom godine rezultirala poništenjem lokacijske dozvole koju je građevinska tvrtka **Domograd** kojom upravlja **Luka Kaić** dobila za izgradnju osmerokatne stambeno-poslovne zgrade s dvije podzemne etaže na mjestu parka i prizemnice u kvartu **Knežija**. Akcijama sprječavanja izgradnje te pritiskom na institucije i investitora koji je od gradnje na kraju i odustao, građanska inicijativa **Knežija brani park** izvojevala je pobjedu koja, kako su rekli u siječnju dok je gradom još vladao **Milan Bandić**, ne označava kraj pogodovanju privatnom profitu od strane gradske vlasti i prostornim nepravdama kojih je u Zagrebu pregršt. Glasno je prije koju godinu odjeknula i višegodišnja borba građanske inicijative **Čuvajmo naš park** kojom je spriječena izgradnja crkve i pastoralnog centra od gotovo 2500 kvadrata u parku na **Trnjanskoj Savici** koji od lani na prijedlog grupe građana nosi ime **Marije Ružičke Strozzi**. Potkraj prošle godine pobjedom je okončana i bitka organizacija **Zelena akcija**, **Pravo na grad**, **Udruga građana Siget** i **Zagreb te zove** te strukovnih udruženja i tadašnje zeleno- lijeve opozicije u Gradskoj skupštini protiv tzv. **Zagrebačkog Manhattana**. Prosvjednim akcijama protiv otimačine i klijentelističkog sustava, političkim potezima u Gradskoj skupštini i angažmanom strukovnih organizacija i

zainteresiranih građana srušene su izmjene zagrebačkog **Generalnog urbanističkog plana** koje bi omogućile taj megalomanski projekt na obali **Save**. Rušenjem **GUP**-a zaustavljen je projekt kojim se o trošku Grada, tajeći informacije i ignorirajući javnost, htjelo privatizirati zemljišta **Hipodroma** i **Velesajma** u korist profita poduzetnika **Mohameda Alabara** odnosno njegove tvrtke **Eagle Hills** sa sjedištem u **Dubaiju**.

Foto: Savica za park

Na taj sramotni primjer 'zagrebačkog modela urbanizma' kojim je Bandićeva vlast pokušala zatrti ostatke planskog pristupa prostornom uređenju, predlažući GUP-om prenamjenu preko pola milijuna kvadrata zelenih, sportsko-rekreacijskih i društvenih površina u stambene i poslovne zone, podsjetile su građanske inicijative netom pred lokalne izbore. Predvođene **Zelenom akcijom** i **Pravom na grad** zatražile su od buduće gradske vlasti raskid s ustaljenim modelom pogodovanja, prenamjene i betonizacije zelenih i drugih zona. Učinile su to performansom na **Trnju**, na jednoj od rijetkih zelenih površina u tom dijelu grada koja bi bez javnog otpora izmjenama GUP-a tada možda već bila gradilište. Upozorili su tom prigodom kako mnoge zagrebačke zelene zone stoje zapuštene sve dok neki investitor ne pokaže interes za izgradnjom na namjerno neodržavanoj površini. Rekli su i kako tada, u sprezi Gradske uprave i investitora, dolazi do promjena namjene zemljišta u GUP-u i dopušta stihijska i neplanska gradnja na mjestima gdje je to bilo nemoguće. Poentirali su aktivisti kako je rezultat politike 'zagrebačkog modela urbanizma' vidljiv na svakom koraku – preizgrađeni kvartovi, neadekvatna komunalna i prometna infrastruktura, nedostatak parkova te društvenih i rekreacijskih sadržaja, uz srozavanje kvalitete življenja. I pozvali ljude da izađu na izbore.

